

Lista Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO

Co zawiera lista UNESCO?

- Na listę wpisane są obiekty objęte szczególną ochroną międzynarodowej organizacji UNESCO ze względu na ich unikatową wartość kulturową bądź przyrodniczą dla ludzkości.
- Lista obejmowała w czerwcu 2009 roku 890 obiektów w 148 krajach, w tym 689 obiektów dziedzictwa kulturowego (K), 176 przyrodniczego (P) i 25 mieszanych (K, P).

Polskie obiekty wpisane na listę:

1. 1978 - Historyczne centrum Krakowa (K)
2. 1978 - Zabytkowa kopalnia soli w Wieliczce (K)
3. 1979 - Auschwitz-Birkenau. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940-1945) (K)
4. 1979 - Puszcza Białowieska - (wspólnie z Białorusią) (P)
5. 1980 - Historyczne centrum Warszawy (K)
6. 1992 - Stare Miasto w Zamościu - przykład renesansowej zabudowy miejskiej (K)
7. 1997 - Średniowieczny zespół miejski Torunia (K)
8. 1997 - Zamek Krzyżacki w Malborku (K)
9. 1999 - Kalwaria Zebrzydowska: manierystyczny zespół architektoniczny i krajobrazowy oraz park pielgrzymkowy z XVII w. (K)
10. 2001 - Kościoły Pokoju w Jaworze i Świdnicy (K)
11. 2003 - Drewniane kościoły południowej Małopolski - Binarowa, Blizne, Dębno Podhalańskie, Haczów, Lipnica Dolna, Sękowa (K)
12. 2004 - Park Mużakowski nad rzeką Nysą (wspólnie z Niemcami) (K)
13. 2006 - Hala Stulecia (Hala Ludowa) we Wrocławiu (K)

1978 r. - Stare Miasto w Krakowie

Najstarszy obszar Krakowa, otoczony Plantami. Jego centrum stanowi Rynek Główny. Stare Miasto razem ze wzgórzem wawelskim oraz zabytkami Kazimierza.

Głównymi zabytkami krakowskiego Starego Miasta są znajdujące się na Rynku Głównym: Kościół Mariacki, Sukiennice i wieża ratuszowa, oraz pozostałości murów obronnych – Brama Floriańska i Barbakan.

Kościół Mariacki w Krakowie

Rynek Starego Miasta w Krakowie

Planty wokół Starego Miasta

Kościół św. Wojciecha w Krakowie

1978 r.- Zabytkowa kopalnia soli w Wieliczce

Kopalnia Soli Wieliczka – jest jednym z najstarszych zakładów przemysłowych na świecie, jej początki sięgają XIII wieku. Przez całe stulecia była źródłem dochodów państwa, wpływała na rozwój kultury, dzisiaj jest jednym z najchętniej odwiedzanych polskich obiektów turystycznych. Kilkusetletnia eksploatacja złoża soli kamiennej ukształtowała obecny wygląd wyrobisk górniczych. Komory znajdują się pod miastem, usytuowane są na dziewięciu poziomach, sięgają głębokości 327 m. Podziemna Wieliczka to blisko 300 km chodników i ok. 3000 komór. Część udostępniona dla turystów obejmuje 3,5 kilometrowy odcinek, położony na głębokości od 64 m do 135 m

Szyb Daniłowicza – wejście do kopalni

Kaplica Św. Kingi

Rzeźby z soli

1979r. – Auschwitz – Birkenau. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady

Powstał w 1940 na tych terenach jako obóz przeznaczony początkowo do osadzania więźniów politycznych i opozycji, głównie Polaków. Rozbudowywany był potem stopniowo w główne miejsce masowej eksterminacji około miliona Żydów z całej Europy, a także wielu Polaków, Romów, jeńców radzieckich oraz ofiar innych narodowości.

Brama wejściowa

Krematorium

Wartownia i brama główna Auschwitz II

1979r. - Puszcza Białowieska

(wspólnie z Białorusią)

- **Puszcza Białowieska** – rozległy kompleks leśny, pozostałość dawnych puszczy, położony w województwie podlaskim oraz na Białorusi. Powierzchnia całej puszczy przekracza 1500 km² (z czego w granicach Polski 620 km²). Jest pozostałością ostatnich na niżu Europy lasów naturalnych o charakterze pierwotnym w strefie lasów liściastych i mieszanych. Na jej terenie znajduje się Białowieski Park Narodowy

Dąb „Maciek” w Puszczy

1980 r. – historyczne centrum Warszawy

- **Stare Miasto w Warszawie** – najstarsze osiedle miejskie Warszawy będące zwartym zespołem architektury zabytkowej, przeważnie z XVII i XVIII wieku o średniowiecznym układzie zabudowy, otoczone pierścieniem murów obronnych z XIV–XVI wieku.

Zamek Królewski w Warszawie

Kolumna Zygmunta – wystawiona przez jego syna Władysława IV

Kamieniczki w rynku

Rynek Starego Miasta 1945 r.

Fizjonomia i układ przestrzenny miasta

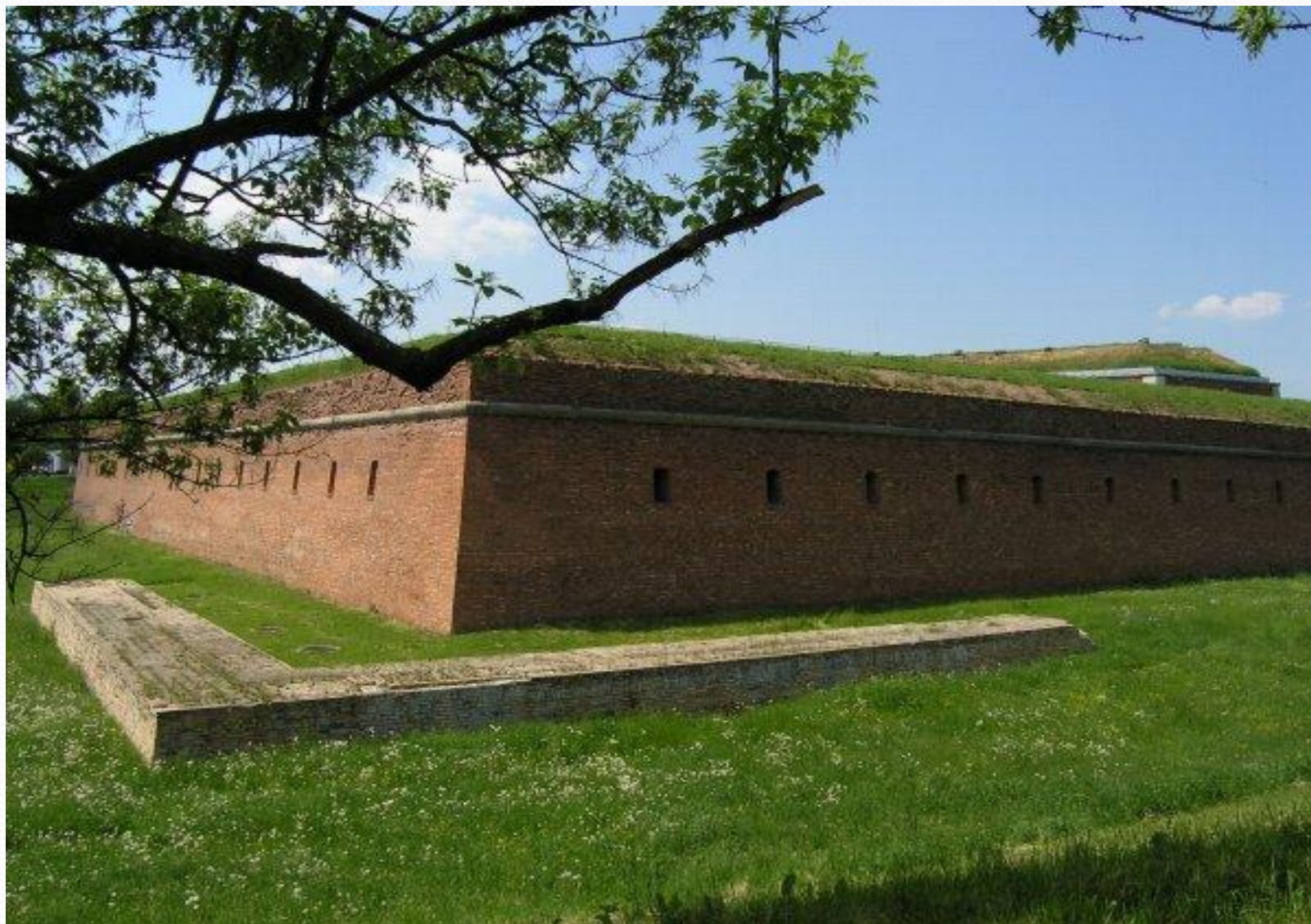
- **Zamość**, nazywany Perłą Renesansu i Padwą Północy, to idealne miasto twierdza, założone w 1580 roku przez Jan Zamoyskiego, kanclerza wielkiego koronnego, zaprojektowane przez włoskiego architekta Bernardo Mornado, stanowiące wybitne osiągnięcie późnorennesansowej europejskiej myśli urbanistycznej. Układ urbanistyczny śródmieścia z zespołem ok. 120 zabytków architektury został zaliczony do zabytków o najwyższej wartości artystyczno-historycznej w skali światowej.

Ratusz na Rynku Wielkim i kamienice ormiańskie

Zachowany fragment fortyfikacji Zamościa

1997 r.- Sredniowieczny zespół staromiejski Torunia

Baszta „Monstrancja”

Ulica Szeroka

Kościół św. Jakuba w Toruniu

1997r. – Zamek Krzyżacki w Malborku

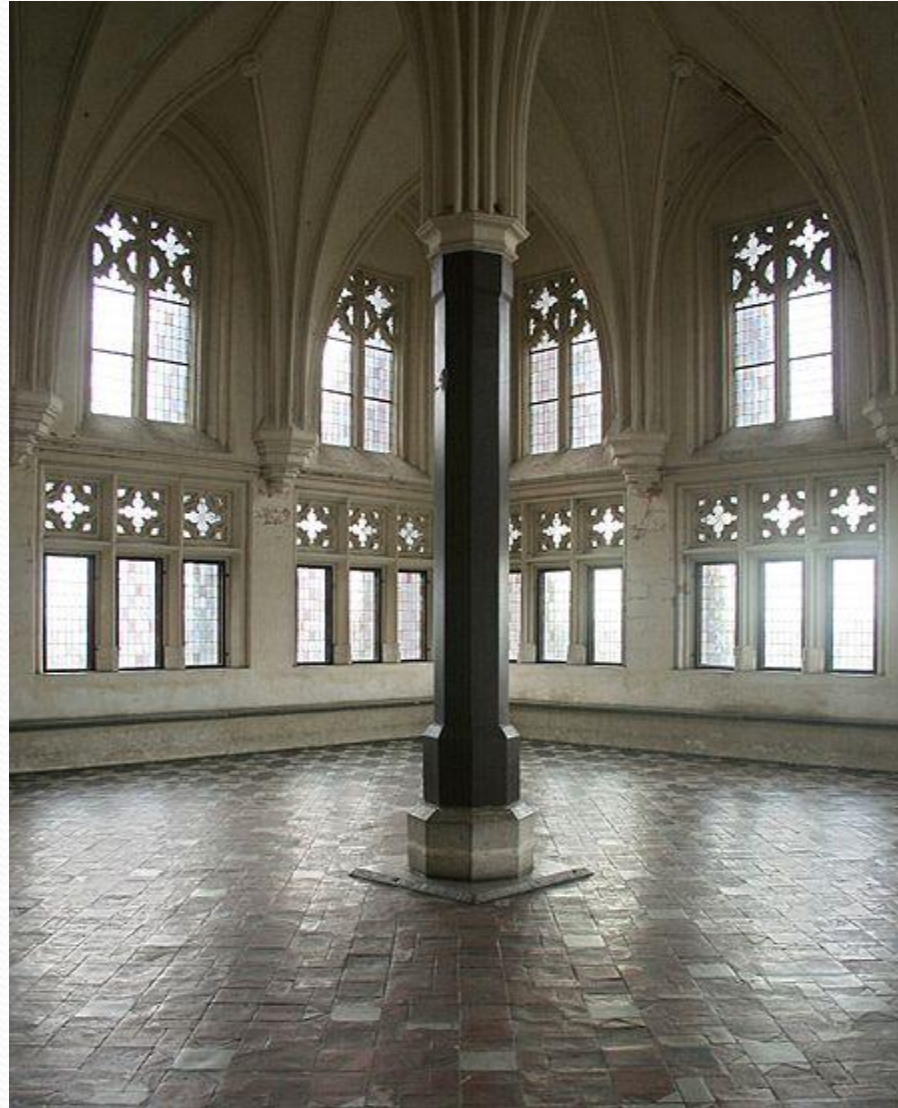
Historia Zamku w Malborku

- **Zamek krzyżacki w Malborku** - trzyczęściowa twierdza obronna w stylu gotyckim. Składa się z zamku niskiego, zamku średniego i zamku wysokiego. Jest to jeden z największych zachowanych zespołów gotyckiej architektury na świecie. Pierwotna nazwa zamku używana przez zakon krzyżacki brzmiała *Marienburg*, czyli *Gród Marii*. Od 14 września 1309 do 1457 zamek w Malborku był siedzibą wielkiego mistrza krzyżackiego, a miasto stolicą państwa zakonnego.

Zdjęcie lotnicze zamku w Malborku

Refektarz letni w Zamku Średnim

Pałac Wielkich Mistrzów

1999 - Kalwaria Zebrzydowska - manierystyczny zespół architektoniczny i krajobrazowy oraz park pielgrzymkowy z XVII w.

- Sanktuarium pasyjno-maryjne OO. Bernardynów znajdujące się w Kalwarii Zebrzydowskiej.
- Bazylika i klasztor położone są na południe od miasta, u szczytu Góry Żar, na południe i wschód od nich znajdują się 42 kaplice i kościoły drózek.
- Kalwaryjskie sanktuarium jest jednym z ważniejszych miejsc kultu pasyjnego i maryjnego- łączy zarówno kult Chrystusa cierpiącego, jak i Matki Bożej. Ideą przewodnią jest odwzorowanie ostatniej drogi Chrystusa (Droga Pojmania i Droga Krzyżowa). W sanktuarium znajduje się obraz Matki Boskiej Kalwaryjskiej.

Misterium Męki Pańskiej

2001- Kościoły Pokoju w Świdnicy i Jaworze

Kościół te znajdują się w województwie dolnośląskim i są największymi drewnianymi budowlami o funkcjach religijnych w Europie.

Powstały w II połowie XVII wieku, gdy naciskany przez protestancką Szwecję Katolicki cesarz Ferdynand III Habsburg przyznał śląskim luteranom prawo do wybudowania trzech świątyń na obszarach bezpośrednio podległych jego władzy. Kościół w Głogowie spłonął w pożarze wywołanym uderzeniem pioruna.

Kościół Pokoju w Świdnicy

Kościół Pokoju w Jaworze

**2003 - Drewniane kościoły
południowej Małopolski –
Binarowa, Blizne, Dębno
Podhalańskie, Haczów, Lipnica
Dolna, Sękowa**

Grupa cennych historycznie i ciekawych architektonicznie drewnianych kościołów najczęściej konstrukcji zrębowej, z których najstarsze pochodzą z XIV wieku (za najstarszy uważa się kościół w Haczowie z 1388 roku). Zachowały się w dobrym stanie do czasów współczesnych i stanowią drugie najstarsze tego rodzaju skupisko drewnianych świątyń w Europie, zaraz po norweskich kościołach klepkowych.

Drewniany kościół św. Filipa i św. Jakuba w Sękowej

Drewniany kościół św. Michała Archanioła w Biranowej

Kościół Wszystkich Świętych w Bliznem

Kościół św. Michała Archanioła w Dębnie Podhalańskim

Kościół Wniebowzięcia NMP w Haczowie

Kościół św. Leonarda w Lipnicy Dolnej

2004r. – Park Mużakowski

Największy i najstynniejszy park stylu angielskiego w Polsce i w Niemczech. Park zajmuje ok. 5,45 km² powierzchni na obu stronach rzeki Nysy Łużyckiej, która stanowi granicę polsko-niemiecką. Centrum parku znajduje się w niemieckiej miejscowości Bad Muskau.

Od 1945 roku park podzielony jest granicą państw Polski i Niemiec. Dwie trzecie obszaru znajduje się po stronie polskiej w okolicy miasta Łęknica.

Nowy Zamek w Bad Muskau

Po obu stronach Nysy

©Agencja Gazeta

Park Muzakowski

Park Mużakowski

2006r. – Hala stulecia (ludowa) we Wrocławiu

Hala widowiskowo-sportowa położona w Parku Szczytnickim we Wrocławiu. Wzniesiona w latach 1911–1913 według projektu Maxa Berga, w stylu wczesno modernistycznym.

Wpisana do rejestru zabytków w 1962 oraz ponownie w 1977, wraz z zespołem architektonicznym obejmującym m.in. Pawilon Czterech Kopuł, Pergolę i Iglicę.

Hala Ludowa

Hala Ludowa z 1920 roku

Źródła

<http://pl.wikipedia.org/wiki/>

**Prezentację przygotowała Ewa Widz
nauczyciel geografii**